

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието

<p>Институция: Министерство на образованието и науката</p>	<p>Нормативен акт: Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет</p>
<p>За включване в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за периода:</p> <p>1 януари - 30 юни 2018 г.</p>	<p>Дата: 19.2.2018 г.</p>
<p>Контакт за въпроси: Камен Йорданов</p>	<p>Телефон: 02 92 17 475</p>

1. Дефиниране на проблема

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.

Приемането на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет (Постановление) се обуславя от извършените промени в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) отнасящи се основно до механизма за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

С Постановление на Министерския съвет (МС) № 219 от 5.10.2017 г. бе приета Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование (Наредба) – издадена на основание чл. 22, ал. 7 от ЗПУО, във връзка с чл. 22, ал. 2, т. 17 от ЗПУО. С приемането на Наредбата бяха създадени нормативни условия за прилагането на ЗПУО по отношение на финансовото осигуряване на политиките, свързани с развитието на системата на предучилищното и училищното образование.

Прилаганият от въвеждането на системата на делегирани бюджети през 2008 г. модел на финансиране на база броя на децата и учениците и стандарти за дете и ученик има нужда от усъвършенстване от гледна точка на въвежданите от Министерството на

образованието и науката нови политики за развитие на образованието и премахване на предпоставките за възникване на дисбаланси при разпределението на средствата на ниво първостепенен разпоредител с бюджет (ПРБ). Чрез утвърждаваните от ПРБ формули до началото на 2018 г., средствата се разпределяха според броя на децата и учениците. С въвеждането на допълнителни стандарти за финансиране за група/паралелка и за институция от 2018 г. размерът на предоставяните средства вече не е обвързан само с броя на децата и учениците, с което до голяма степен се решава проблема с финансирането на малките детски градини и училища, от една страна и с финансирането на общини, в които поради обективни географски и демографски фактори преобладават детски градини и училища с малък брой на децата и учениците в тях, от друга. За преодоляване на тези предизвикателства бяха извършени изменения и допълнения в ЗПУО. Тези промени следва да бъдат отразени и в Наредбата за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование. В проекта на акт са включени и предложения на граждани и институции, постъпили в Министерството на образованието и науката, след влизането в сила на Наредбата.

С промените в модела на финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование се осигурява по-голям финансов ресурс на малките детски градини и училища, което налага промяна в реда на предоставяне на допълнителни средства на защитените детски градини и училища. Защитените детски градини и училища работят с малък брой деца и ученици (средният брой деца в защитена детска градина или част от детска градина е 41, а средният брой ученици в защитено училище е 76) и промените в модела на финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват минимално необходимият финансов ресурс за осъществяване на дейността им. Поради тази причина с предложеният проект на акт се променя и редът за финансиране на защитените детски градини и училища, приети с Постановление № 121 на МС от 23.06.2017 г. за приемане на критерии за определяне на защитените детски градини и защитените училища и на условия и ред за тяхното допълнително финансиране, като допълнителните средства се редуцират с финансирането за институция, което те вече получават по общия ред на финансиране.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на

ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

В действащата към момента Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование липсва механизъм, посредством който да се регламентира финансирането на работата с деца и ученици от уязвими групи. Допълнението на Наредбата ще допринесе за създаване на правила за финансово осигуряване на политиките за намаляване на отпадналите от образователната система и повишаване на качеството на образованието, както и за повишаване на квалификацията и мотивацията на заетите педагогически специалисти.

Настоящата частична предварителна оценка на въздействието се извършва в контекста на осъществяването на реформи в предучилищното и училищното образование в Република България. Съгласно § 60, т. 3 от Преходните и заключителни разпоредби (ПРЗ) на ЗПУО, Глава шестнадесета „Финансиране и имущество“ влезе в сила от 1 януари 2017 г. Наред с това огромният обем предварително извършена работа и обществените очаквания показват, че за да се осъществяват реформите, е необходимо ЗПУО да се прилага в неговата цялост, с прилежащите към него нормативни актове, определящи държавните образователни стандарти, включително Наредбата за финансиране на институциите в предучилищното и училищното образование.

Приемането на Постановлението е необходимо именно с оглед гарантиране прилагането на ЗПУО в неговата цялост, включително по отношение на чл. 17 от ЗПУО и чл. 22, ал. 2, т. 17 от ЗПУО, с оглед на потребността от усъвършенстване на механизма на финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Съгласно Постановление № 121 на МС от 23.06.2017 г. за приемане на критерии за определяне на защитените детски градини и защитените училища и на условия и ред за тяхното допълнително финансиране, на защитените детски градини и училища се предоставят допълнителни средства за детска градина/част от детска градина, училище и за малък брой деца в детска градина и ученици в училище. С промените в ЗПУО и въведените допълнителни стандарти за финансиране, детските градини и училищата получават средства за брой деца/ученици, за група/паралелка и за институция. Запазването на съществуващия ред за допълнително финансиране на защитените

детски градини и училища би довело до дублиране на получаваните от тях средства за институция.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на Постановлението.

2. Цели

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Основната цел на приемането на Постановлението е свързана с усъвършенстване на модела на финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование. С постигането на основната цел ще се създаде възможност за повишаване на образователните резултати на детските градини и училищата и за по-ефективна работата с деца и ученици от уязвими групи (чрез разработване на конкретни методики за финансиране на тези политики). Това ще допринесе както за осъществяване на стратегическите цели на Република България, свързани с подобряване на достъпа до качествено предучилищно и училищно образование и с намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, така и до реализиране на мерки в краткосрочен и средносрочен план за повишаване на мотивацията и преподавателските умения на педагогическите специалисти като основен фактор в процеса на обучение чрез увеличение на трудовите им възнаграждения и осигуряване на възможност за квалификация. За повишаване на образователните резултати се предвижда допълнително финансиране, като мярката е насочена предимно към повишаване на математическата и езикова грамотност на учениците с цел намаляване на относителния дял на учениците, оценени под критичния праг по скалата на PISA – OECD в познавателни области „четене“ и „математика“ съответно до 30% и 35%.

3. Идентифициране на заинтересованите страни

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена

област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

Приемането и действието на Постановлението засяга широк кръг заинтересовани страни – 4239 държавни и общински институции в системата на предучилищното и училищното образование с над 87 000 заети в тях педагогически специалисти, 269 първостепенни разпоредители с бюджет, децата и учениците. От промените в Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование са заинтересовани и всички частни детски градини и училища, които ще се включат в системата на държавно финансиране. Частните учебни институции, за учебната 2016/2017 година са 204.

4. Варианти на действие

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта "без действие"

Във връзка с необходимостта от промяна в правната уредба на финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование са идентифицирани следните варианти на регулативна намеса, които се различават помежду си относно прилагания подход и интензивност на интервенцията:

Вариант 0 – да не се прави нищо (без действие; нулев вариант).

Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса.

Вариант 2 – предприемане на нерегулаторни възможности.

Вариант 0. Нулевият вариант означава да не се предприемат никакви действия. При него се изхожда от позицията, че идентифицираният проблем би се саморазрешил без каквато и да е регулативна намеса. Ако се приложи вариантът „Без действие“, преди всичко няма да се прилага на практика усъвършенстван модел/механизъм на финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование в съответствие със ЗПУО в неговата цялост, включително относно разпоредбите на чл. 17 от ЗПУО и чл. 22, ал. 2, т. 17 от ЗПУО.

В резултат на анализа на ситуацията се налага изводът, че проблемът не може да се разреши без предприемане на никакви действия. Поради горепосоченото Вариант 0 –

да не се предприема нищо, в конкретния случай е неефективен и е необходимо да се отхвърли.

Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса. Приемането и прилагането на Постановлението е действие, чрез което ще се изпълнят разпоредбите на чл. 17 от ЗПУО и чл. 22, ал. 2, т. 17 от ЗПУО. Чрез предприемането на регулаторна намеса (приемане на Постановлението) правната регулация на финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование ще бъде усъвършенствана.

С извършените промени се въвеждат допълнителни стандарти за финансиране на делегираните от държавата дейности по образованието – стандарти за група в детска градина, паралелка в училище и за институция. Малките и отдалечени общини ще получават допълнителни средства чрез въвеждането на регионален коефициент, чийто размер се определя в зависимост от броя на населението в общинския център и отдалечеността му от град с население над 100 000 жители и от областен град, с който се увеличават получаваните от общините средства по стандарти. Въвежда се и механизъм за осигуряване на допълнителни средства за работа с деца и ученици от уязвими групи.

Предвижда се възможност паралелките в училищата, които получават допълнително финансиране за работа с деца и ученици от уязвими групи и в училищата с паралелки за придобиване на квалификация по защитените от държавата специалности, както и такива, за които се очаква недостиг на пазара на труда, да бъдат формирани с по-малък брой ученици.

Променя се и реда за допълнително финансиране на защитените детски градини и училища поради промяната в общия механизъм на финансиране на институциите.

С усъвършенстване на механизма на финансиране ще бъдат създадени допълнителни възможности за осигуряване на необходимия финансов ресурс за малките детски градини и училища, за провеждане на по-ефективни политики за намаляване на отпадналите от образователната система и повишаване на качеството на образованието и за повишаване на квалификацията и мотивацията на заетите педагогически специалисти.

Във връзка с горепосоченото Вариант 1 – предприемане на законодателни мерки, следва да се приеме като необходим и възможен.

Вариант 2 – нерегулаторни възможности. Не са налице алтернативни възможности на регулаторната намеса, чрез които да се прилага на практика усъвършенстван модел/механизъм на финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование. Поради това Вариант 2 – прилагане на нерегулативни възможности в конкретния случай не е възможен за прилагане и е необходимо да се отхвърли.

5. Негативни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

При Вариант 0 - не се предприемат никакви действия. Прилагането на нулев сценарий ще доведе до липса на приложим на практика усъвършенстван модел на финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование и ще има негативно въздействие върху всички заинтересовани страни.

Чрез Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование и чрез Постановление № 121 от 2017 г. за приемане на критерии за определяне на защитените детски градини и защитените училища и на условия и ред за тяхното допълнително финансиране няма да бъдат отразени извършваните промени в ЗПУО, както и няма да бъдат създадени възможности за осигуряване на допълнителен финансов ресурс за работа с деца и ученици от уязвими групи. Подобен сценарий на развитие би имал негативни ефекти в социален и икономически аспект.

Крайните потърпевши от това развитие ще бъдат децата/учениците, като най-значителните последици за тях ще са свързани с относително по-неблагоприятните условия за подобряване на образователните им резултати. Институциите в системата на предучилищното и училищното образование също ще бъдат потърпевши – липсата на усъвършенстван механизъм на финансирането им ще бъде бариера пред ефективното

осъществяване на училищни политики за подобряване достъпа до образование и за повишаване на неговото качество.

Ще бъде затруднено постигането на целите, заложи в действащата стратегическа рамка за предучилищно и училищно образование, свързани с повишаване обхвата на децата и учениците в образователната система, намаляване дела на преждевременно напусналите училище и повишаване качеството на образованието.

Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса. При проучванията и анализите в процеса на изготвяне на настоящата частична предварителна оценка на въздействието не са идентифицирани очаквани негативни ефекти в икономически и социален план при предприемане на регулаторна намеса (приемане на Постановлението).

Прилагането на Вариант 1 няма да доведе до отрицателни въздействия върху заинтересованите страни и няма да има отрицателни ефекти относно екологичното равновесие, както и до промяна в административните тежести за бизнеса.

Вариант 2 – нерегулаторни възможности. Прилагането на нерегулаторни механизми обуславя риск от объркване относно правната уредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование и от нелоялни практики, което ще има отрицателни последици в социален и икономически аспект.

Прилагането на Вариант 2 няма да доведе до негативни последици относно екологичното равновесие, както и до промяна в административните тежести за бизнеса.

6. Положителни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

Вариант 0 – Не се очакват положителни въздействия по отношение на нито една от заинтересованите страни. Като цяло действащите към момента правила относно финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование няма да бъдат приведени в съответствие със ЗПУО (във връзка с

извършените със Закона за държавния бюджет на Република България за 2018 г. изменения и допълнения в закона (ЗПУО).

При Вариант 1 – регулативна намеса. С приемането и прилагането на Постановлението в Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование и в Постановление № 121 от 2017 г. за приемане на критерии за определяне на защитените детски градини и защитените училища и на условия и ред за тяхното допълнително финансиране ще бъдат отразени извършваните промени в ЗПУО, ще бъдат създадени възможности за осигуряване на допълнителен финансов ресурс за работа с деца и ученици от уязвими групи. Подобен сценарий на развитие би имал положителен ефект в социален и икономически аспект.

Позитивно въздействие Постановлението ще окаже най-вече върху децата и учениците по посока на осигуряване по-благоприятни условия за подобряване на образователните им резултати. Положителни последствия ще има и за институциите в системата на предучилищното и училищното образование – във връзка със създаване на условия за ефективно прилагане на политики за подобряване на достъпа до образование и за повишаване на неговото качество. Ще се създадат благоприятни условия за повишаване на квалификацията и мотивацията на заетите педагогически специалисти.

Ще бъде улеснено постигането на целите, заложи в действащата стратегическа рамка за предучилищното и училищното образование.

В резултат на горепосоченото се налага изводът, че Вариант 1 съдържа потенциал за разрешаването на идентифицирания проблем.

Вариант 2 - нерегулаторни възможности. Не са налице данни, които да индикират, че подходът на саморегулиране би работил успешно и би довел до положителни резултати в сферата на предучилищното и училищното образование. При прилагане на нерегулаторни механизми няма да има ползи за нито една от заинтересованите страни.

На основание горепосоченото се налага извод, че Вариант 1 - регулаторна намеса (приемане на Постановлението) съдържа най-голям потенциал за ефективно регулиране на финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

7. Потенциални рискове

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

Не са установени възможни рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

- Ще се повиши
- Ще се намали
- Няма ефект

Действието на Постановлението няма да окаже ефект върху административната тежест за физическите и юридическите лица.

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

С Постановлението не се създават нови регулаторни режими и не се засягат съществуващи режими и услуги.

9. Създават ли се нови регистри?

Когато отговорът е „да“, посочете колко и кои са те:

С Постановлението не се създават нови регистри.

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

- Актът засяга пряко МСП
- Актът не засяга МСП
- Няма ефект

Постановлението няма ефект върху малките и средните предприятия.

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

Да

Не

Проектът на нормативен акт не изисква цялостна оценка на въздействието.

12. Обществени консултации

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултациялни процедури.

Провеждането на обществени консултации се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Моля посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 8.1 и 8.2, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

С приемане на Постановление не се въвеждат разпоредби от правото на Европейския съюз.

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Имена и длъжност: Соня Кръстанова, директор на дирекция „Финанси“

Дата:

Подпис: